

Українські Вісті

UKRAINIAN NEWS

Субота, 10 липня 1948 р.

Число 56 (308) Рік IV

Ціна 20 ш.

Рефлексії дня

Процес Кравченка

(з матеріалів нашого спеціального паризького кореспондента)

Не повідомляємо в цьому числі нашої газети, процес Кравченка відкладено на 18 жовтня п. р. Українські матеріали, що були дотепер надіслані адвокатам В. Кравченка, вже доручені за призначенням. Адвокати жадають дати матеріали, особливо бажані матеріали з групами підписами.

Наш спеціальний кореспондент детально докладно повідомляє, що Москва хоче цей процес зв'язати з голонний обвинувачений (французький журналіст, який писав наклепи на Кравченка і проти якого в Кравченка порушили процес) — аніж у певному напрямку. Але В. Кравченко переносить свою скаргу на видавця і голонного редактора газети, а ці винуватці (бо й вони винні) не втекли і такі не втечуть.

Ворог тікає? Якщо так, його треба догнати й знищити. Розвиток подій показує, що баченням — дійшовши до свого апогею в імперіалістичній політиці і „добутках“ — потітськи неухильно по похилій площі вниз. Скандальний Тіто, поразка комуністів у Фінляндії та інші події є тому доказом.

Світ вже готовий до того, щоб прийняти правдиві вісті і правдиві інформації про тоталітарний режим більшовизму. Це напевно показав успіх книжки В. Кравченка, про це свідчить вся світова преса. Ми мусимо по можливості використати і подати повну картину більшовицьких звірств і терору на Україні на противі всього часу московсько-більшовицької окупації України. Не сьомо в цій справі нічого заперечувати. Мусимо виконати свій обов'язок перед Батьківщиною, мусимо боротися за здійснення наших ідеалів, мусимо воювати.

П-к

ВКП(б) не прийняла запрошення Югославії

Офіційне вилучення югославської компартії з Комінформу

ЛОНДОН (Дена-ІНС). 5 липня. Як повідомляло московське радіо, комуністичну партію Югославії вже офіційно вилучено з Комінформу.

БЕОГРАД (Дена). За повідомленням АФП, Центральний Комітет комуністичної партії СРСР одержав від комуністичних партій Болгарії, Румунії, Угорщини, Албанії і Чехо-Словаччини поти, в яких вони схвалюють критику Комінформу, спрямовану на адресу компартії Югославії та її провідників, і осуджують політику маршала Тіто.

БЕОГРАД (Дена-Рейтер). Як подає югославська пресова агенція, маршал Тіто одержав з усіх частин країни заяви лояльності і відданості; також від югославських послів у Празі, Римі і Букарешті надійшли заяви про відданість Тітові. Так само комуністичні студенти Београду, одночасно і від імені своїх інших товаришів, висловили своє схвалення з приводу відмови югославської компартії Комінформу.

ЛОНДОН (АФП). Інформаційний відділ београдського уряду спростував повідомлення, що появилися в пресі де Гола, тібіто Тіто бачке одержувати американські доставки в рамках Маршалового плану. За повідомленням із Вашингтону, американський міністер закордонних справ Маршал теж заперечує ці чутки, виключно з чуткою про пропозицію повернути Трієст Італії.

Югославія запросила всі комуністичні партії взяти участь у її, тому конгресі компартії Югославії, що відкривається в Београді 21 липня.

БЕОГРАД (БЕС). 7 липня ВКП(б) відмовилася взяти участь у цьому конгресі югославської компартії. В Београді ще не обмірковано ніякої офіційної заяви щодо позиції ВКП(б).

Бернадотт пропонує продовження перемир'я

РОДОС (Дена-Рейтер). 6 липня. Посередник ООН у Палестині граф Бернадотт офіційно запропонував продовжити перемир'я в Палестині і демілітаризувати Єрусалим та вафтоюсські споруди Гаффа. Граф Бернадотт дав рекомендацію поновити Францію, Бельгію і США, що входять до складу комісії в справах перемир'я, надіслати збройну охорону для захисту демілітаризованих зон. Бернадотт вимагає дати відповідь на свою пропозицію до середу. Якщо одна з двох сторін або обидві сторони відкинуть його пропозицію, то Рада Безпеки має скликати засідання, щоб обміркувати відповідні заходи — в даному разі видати наказ з приводу продовження перемир'я. Той факт, що Арабська Ліга й Ізраель відкинули мирні пропозиції, які в Голонній Квартері графа Бернадотта, які в Об'єднанні Націях не затримували на дальні мирні переговори. Як повідомляє АФП з кіт ізраельського уряду, Ізраель заперечує дальні переговори під умовою, щоб припинити незалежності жидівської держави залишилися неперорини.

КАІР (Дена-АФП). Арабська Ліга відкинула пропозицію про продовження перемир'я.

Терор на Малайзі

ЛОНДОН (АФП). 5 липня. Британська влада Малайського Союзу виклає спеціальних заходів, щоб поборювати кримінальний терор, що шириться на півночі Малайського півострова. Пастись тут про систематичні вбивства британських та інших європейських колоністів, що їх чинять організовані банди.

Жади на колхозів у Чехо-Словаччині

ПРАГА (АФП). 6 липня. Чехо-словацький прес-міністер Запотоцький заявив, що російська колхозна система в Чехо-Словаччині не запроваджуватиметься. Землі, мовляв, і наразі належать тим, хто її обробляє.

Антисемітизм на Заході

МОНТРЕАЛ (АФП). 6 липня. На щорічному засіданні світового жидівського конгресу в поведінку голонного виконавчого Комітету конгресу заявив, що в західних зонах кожної країни можна спостерігати палачів жидівського населення на жидівських ДП. Делегат від жидівської ДП в Німеччині підкреслює, що треба викоринити різні антисемітські закони.

Офіційні протести проти Берліну

Західні союзники передали Совстам гострі ноти, вимагаючи припинити блокаду Берліну — Сподіваються негативної відповіді СССР

ВАШІНГТОН (АФП). 6 липня. Советського посла у Вашингтоні А. Панюшкіна запросили прийти до державного департаменту, де американський міністер закордонних справ Маршал передав йому вимогу свого уряду, щоб Совети припинили блокаду Берліну. Приблизно в той самий час британський міністер закордонних справ Бевін теж передав советському послу в Лондоні Г. Зарубіну офіційний протест британського уряду проти блокади Берліну. Представник французького міністерства закордонних справ подав до відома, що у вівторок в російському посольстві так само передав советському послу в Парижі А. Богомолу вимогу протесту Франції проти блокади Берліну. Текст нот опу-

бликують через кілька днів.

ПАРИЖ (АФП). Як сказав представник французького міністерства закордонних справ, який висловлювався з приводу протестаційної ноти французького уряду, три ноти відрізняються дуже певно одна від одної за своїм змістом. Іх склали останніми днями представники трьох держав у Лондоні. Текст французької ноти буде опублікований не раніше четверга, тобто після того, як вона надійде до Москви. Як сказав французький представник далі, голонні різниці між трьома нотами полягає в тому, що американська нота посилається на лист президента Трумена до маршала Сталіна, тоді, як британська нота згадує Потсдамську угоду. Французький представник відмовився висловитись з приводу дальших подробиць, однак сказав, що ноти не становлять собою жадного ультиматуму.

Але інші кола заявляють, що йдеться тут про найгостріші протести, які західні союзники досі будь-коли висували проти Советського Союзу. У всіх трьох нотах говориться про готовність до переговорів щодо всебічного врегулювання берлінських проблем, якщо росіяни припинять свою блокаду залізничного і шляхового транспорту. Дехто висловлює сумнів, чи росіяни приймуть пропозиції; росіяни, мовляв, припинять блокаду лише з умовою, що західні союзники погодяться провадити загальні наради на базі чотирьох з приводу майбутнього всієї Німеччини.

ЛОНДОН (АФП). Західні держави вже з понеділка втратили на ію, що російську блокаду західного Берліну можна припинити, не вкладаючи до безпосередніх протестів на адресу Москви. Невпевність панує з приводу питання, яким шляхом відуть західні союзники, якщо Росія у відповідь на їхні ноти запропонує, щоб чотири міністри закордонних справ зустрілися знову і обговорили роль окупаційних держав у Німеччині.

Вугілля літаками до Берліну

БЕРЛІН (ГА). 7 липня. У середу з Франкфурту до Берліну відлетіли 40 транспортних літаків, навантажених вугіллям. Кожен літак перевозить 9 тонн вугілля. Тим часом постачання харчів до Берліну не послаблюється. За минулу добу туди прибули 390

і таким чином у своїх межах визнали умови європейської допомоги.

Останні американські доставки в рамках допомогової програми до трьох західних зон Німеччини, Франції, Австрії, Італії, Голландії і Трієсту склалися, між іншим, з таких товарів, матеріалів і предметів: вонни, мінеральних олій, азбесту, лісу, тютюну, вугілля, насіння і харчових продуктів — все це загальною вартістю на 31 963 147 доларів.

ЛОНДОН (БЕС). 7 липня. Великобританія, Франція і Туреччина ратифікували двосторонній угоди з США з приводу американської допомоги. З 16 країн Маршалового плану двосторонній угоди ще не ратифікували Швейцарія і Португалія.

Абдулла критикує політику США

ВАШІНГТОН (Дена-Рейтер). 5 липня. В привітальній телеграмі до американського народу з нагоди дня незалежності трансйорданський король Абдулла висловлює надію, що США змінять свою зовнішню політику і підкреслює, що араби надають великої ваги дружбі США. Однак, Сполучені Штати мусять, мовляв, кінце змінити свою постанову в питанні Палестини, щоб не втратити дружбу всього арабського світу. Абдулла назвав Советський Союз ворогом. При цьому він підкреслює, що все ж ліпше мати справу з ворогом, про якого знаєш, що він провадить політику насильства, ніж з державою, яка показує арабському світові усебічне лише і при цьому обдурює.

Наслідки виборів у Фінляндії

Труднощі формування нового кабінету

ЛОНДОН (Дена-Рейтер). 6 липня. Наслідки фінських виборів показують, що буржуазні партії матимуть у новому парламенті 108 мандатів, а робітничі — 92. Після парламентських виборів 1945 р. обидві групи партій відповідно мали 101 і 99 мандатів. Мандати розподіляються так: селянська партія — 56 (досі 49), соціал-демократи — 54 (досі 50), комуністичні народні демократи — 38 (досі 49), консервативна партія — 33 (досі 28), шведська народна партія — 14 (досі 15), ліберали — 5 (досі 9).

ГЕЛЬСІНКІ (АФП). Формування нового фінського уряду буде зв'язане з чималими труднощами. Сподіваються, що комуністи з допомогою страйків домогнуться більшого числа постів для своїх представників.

ГЕЛЬСІНКІ (Дена-Рейтер). Політичні кола сподіваються, що президент Пасіквіні доручить формування нового кабінету колишньому міні-

рові юстиції Урго Кекконен (селянська партія). Кекконен має довір'я у лівих партій і його вважають за особистого політичного дорадника президента. На важливий пост міністра внутрішніх справ (досі ним був Кальві, як пастушок Лейно) цього разу вже, мабуть, не призначать представника народної партії. Формування кабінету триватиме десь кілька тижнів, тоді як відкриття нового парламенту відбудеться 21 липня.

Фінська преса оцінює нову ситуацію дуже спокійно. „Нічого властивого політичного нересуєння, а лише демонстрація волі країни зберігати свою незалежність“, — так говорять коментари. Комуністичні голоси паливо страмані і обмежуються лише констатуванням, що переможний протинник мав, очевидно, більше грошей для організації виборчої кампанії. Органи всіх напрямків сходяться на одному, що вибори не вплинуть на зовнішню політику Фінляндії.

Примара затяжної війни в Палестині

ЛЕЙК САКСЕС (БЕС). 7 липня. На засіданні Ради Безпеки британський делегат сьогодні сказав, що, як не пошастить, продовжити перемир'я, то в Палестині вибухне жорстока, затяжна арабсько-жидівська війна, і міжнародна ситуація стане критичною.

Демісія голландського уряду

ГААГА (Радіо-Мюнхен). 8 липня. Згідно з конституцією, голландський уряд подає до демісії, щоб дати можливість новому парламенту, вибори до якого відбулися вчора, сформувати новий кабінет.

Британська ескадра в турецьких водах

ІСТАНБУЛ (Зюдвестфун). 7 липня. До турецького порту Істанбул прибула британська ескадра. Вона складається з одного крейсера і двох вилупувачів.

Національний конвент демократичної партії

12 липня відкриття — Трумен чи Айзенгауер? — Айзенгауер знову зняв свою кандидатуру

ВАШІНГТОН (АФП). 5 липня. Намагання висунути генерала Айзенгауера демократичним кандидатом на президента США дедалі посилюється, хоча генерал досі поведився щодо цього стримано. Провідні демократи заявляють, що прийняти призначення — це обов'язок генерала. Мовляв, вони дуже валекоосні, не маючи змоги висунути провідника, який міг би в цій критичній ситуації перевернути на себе урядові справи.

НЬЮ-ІОРК (АФП). Провідні демократи Нью-Йорку і Чикаго, серед них син покійного президента Рузвельта, телеграфом звернулися до демократичних делегатів всіх американських штатів з проханням висувати іншого кандидата, ніж Трумен. Демократичні конвенції Георгії і Вірджинії закликають Трумена зняти свою кандидатуру на користь Айзенгауера.

БОСТОН (Дена-ІНС). Генерал Айзенгауер, тепер ректор Колумбійського Університету, погоджується, щоб його висунули демократичним кандидатом на президента США. Він відмовився кандидуватися від республіканців, бо він не погоджується з їхніми старшими намірами. Проте, він також заперечує відставити криво демократів.

НЬЮ-ІОРК (АФП). 6 липня. 12 липня в Філадельфії відкривається національний конвент демократичної партії, він вирішуватиме питання, кого призначити демократичним кандидатом на президента США. Генерал Айзенгауер уже заявив, що він не може прийняти призначення на будь-який офіційний пост.

Тимчасове припинення американських достав

ВАШІНГТОН (Дена). 5 липня. Як виходить з повідомлення АФП, США тимчасово припинили американські доставки в рамках Маршалового плану Франції, Великобританії і Бельгії, бо ці країни ще не підписали двосторонньої угоди з США, хоч вони вже склали її. В американській заяві з приводу цього говориться, що парламент цих країн треба сповістити, навести потрібних заходів у справі встановлення відносин договірних, щоб уможливити їх реалізацію.

Варувати на те, що адміністратор програми відбудови Європи Гоффман уже відкликає для програми відбудови Європи 500 мільйонів доларів. За повідомлення з Анкари, Відня, Стокгольму, Осло і Гааги, міністри закордонних справ Туреччини, Австрії, Швеції, Норвегії і Голландії негайно до закінчення перебіжаченого терміну відмовилися двосторонній угоди з США.

Свідчення тисячів

Понад місяць тому нашу пресу облетіла звістка про вступний судовий процес Віктора Кравченка з французьким комуністичним тижневиком „Леттер Франсез“, який, крім інших наклепів, палюче звинувачував Кравченка за те, що він у своїй книзі „Я вибрав свободу“ нібито в неправдивому світлі змалював діяльність радянського режиму. Відомо, що в таборі Рад, Управ та інших організацій, а надто до редакцій наших часописів поширювалися свідчення людей, які з фактами в руках вступали на захист тверджень, викладених у Кравченковій книзі. Під цими псевдонімами свідченнями йшли сотні підписаних селян, робітників та інтелігентів. Отож, до тих масових свідчень ми хочемо додати ще одне, від якого, сподіваємося, підняються не сотні, а тисячі наших людей.

На околиці міста Вінниці, при вулиці Підлісній ч. 1, перед війною ріс великий грушевий сад. Навколо того саду височів шпильний дощаний паркан, заввишки в три метри, зверху поперемішаний колючим дротом. Коло цієї огорожі з'являлися навіть варту. У Вінниці ходили чутки, що то там мають будувати якийсь воєнний об'єкт.

Почалася війна. До Вінниці вступили німці. Нікому непотрібну огорожу винищили першої ж зими розстрілявши на паливо. Німцям воєнних споруд на терені грушевого саду ніхто не побачив, натомість людям злинулося в очі, що земля тут нібито порита. Комусь пригадалися гуркіт вантажних авт, інших — дощові постріли, що їх іноді можна було чути вночі в напрямку саду. — Далі почулися розмови, що там, на площі саду, мають бути масові могили жертв НКВД. Але й далі слова лишалися словами. І тільки вже в 1943 році утворено спеціальну комісію, щоб вона дослідила той терен. 24 травня розрито першу могилу. Жахливу картину побачили присутні. Глибока яма була вивопнена людськими трупами із зв'язаними назад руками. Енкаведисти, наче той брут, звисали ті трупи в яму, пересипали їх нехемом та вапном. У тих місцях, де вапна було замало, одні цілком зберігалися, зберігалися так, що можна було його розпізнати. Українські ашкити сорочки, рушники, кожухи, шпатель, селянські рідня, торбинки з білизною, касети тощо. Зберігалися також документи (копії протоколів обшуку, фота, листи).

За першою могилкою розкопали другу, далі третю. Видобули з них 400 трупи. Тим часом почалися розкопки ще в двох напрямках — на місцевому кладовищі та в „Парку культури і відпочинку“, що лежав трохи ближче до міста. Там виявилися така ж сама картина: з могили видобували сотні трупи, переважно чоловіків, із зв'язаними назад руками, з попрострелюваними потилицями. Кулі — свинцеві без ободовок, малокаліберних пістолів. Більшість цих кулі не входили назовні, а застрягали в черепних дуплинах. Виходило — стріляно в цих людей зблизу. Були також трупи з проломленими черепами від ударів по голові прикладом ззаду та по лівій частині голови. У деяких трупах комісії, що проводила дослід, знайшла тазу в стравохід і в грушевому згині горлянки. Можна було гадати, що цих людей живуть в ями живими і в могилах вони хотіли гинути. З одягу, і з знайдених в одязі документів, а також із свідчень родичів загинув, не помилючись, можна ствердити, що 70-80% замордованих — селяни. Середній вік загинув — 35-50 років, однак було чимало і 25-60 років, серед них кілька жінок.

Довідавшись про розкопки масових могилок жертв НКВД у Вінниці, з усіх кінців Вінницької області до міста посунули сотні людей. Кожен, що в його родині було якого заарештованого, починав шукати серед трупи своїх рідних. Можна було на місці розкопки побачитися надзвичайно драматичні картини: багато хто по дльові

або з документів пізнали своїх замордованих чоловіків, синів, батьків, братів чи знайомих. Тамара Васильєва розпізнала тут трупи свого чоловіка. Він лежав на землі із зв'язаними назад руками в тому самому одязі, в якому забрали його колись енкаведисти.

Олена Северин знайшла серед викопаних речей дві сорочки свого батька, до яких колись сама пришивала комір, і пласк, на якому було написано хемічним олівцем батькове прізвище.

Андрієвська з Салики, Уланівського району, Хмельницької округи, знайшла піджаки свого чоловіка. Пізнала вона його по трьох шнурованих спереду, що їх сама колись пришила. Крім того, знайшла в кишені хустку з чоловічим ім'ям. Чоловіка її, 50 років, за професією колхозного сторожа заарештовано в травні 1937 року вночі на своєму службовому посту. Про причину арешту не повідомлено. Спочатку його відвезли до Уланова, куди вона поїхала йому передати, а після спровадили кудись далі — і вже вона про нього не чула. Разом з Андрієвським заарештовано ще 8 чоловіків...

Ю. М. Гарлінська також знайшла речі свого чоловіка. Заарештовано його в квітні 1938 року. Згодом її сказали в НКВД, що її чоловіка вислали в далекі табори без права листуватися. Таку саму відповідь одержали від слідчих

НКВД Л. Котобинський, Л. Косовська, Я. Добрянська, М. Ковальчук, Т. Нерушка. Одлак, знайдені в цих могилах речі їхніх родичів свідчили, що їх брутально було обдурено.

Ще й те багато жінок, матерів, сестер та дочок по одиголі пізнали серед трупи своїх рідних. Розповіли про те, як це сталося, були майже однакові. Найбільше арештів відбувалося наприкінці 1937 та на початку 1938 року. Одного дня, здебільшого вночі, з'являлися енкаведисти, робили обшук і кофісцювали, за винятком документів, майже цілком непотрібні речі, які їм здавалися підозрілими. Після обшуку писали протокол, що його підписували енкаведисти й обшукували. Обшуканий діставав копію. Після цього людину заарештовували. Заарештованого перевозили до найближчої тюрми НКВД, а по якомусь часі до Вінниці, де його передавали до тюрми НКВД або до міської тюрми. Причин арешту здебільшого зовсім не подавали заарештованому або говорили, що заарештовано його як ворога народу. При цьому здебільшого забирали селян, які ніколи не займалися політикою. Тільки в небагатьох випадках подавали причини арешту, наприклад, зв'язки з закордоном. Для цього досить було знайти під час обшуку чужомовну книжку, шпальний підручник або лист із за кордону, навіть хоч би той лист був від родичів. Жадний гласний суд заарештованих не судив. Їхню долю розв'язувало само НКВД. Отож, замість судити людину прилюдно, її вивозили вночі

до грушевого саду і пускали її у потилицю кулю. А родичам, якщо їй догадалися цього, казали, що заарештованого заслали в далекі табори без права листуватися.

Усіх могилок на околиці Вінниці виявлено щось понад сто, а в них було поховано 10.000 замордованих енкаведистами людей. Тут, по з'ясовано на підставі документів, знайшли свій трагічний кінець селяни з Вінницького, Барського, Уланівського, Немирівського, Хмельницького, Воронізького, Тенішського, Оратівського, Махнівського, Гнізівського, Гайсинського, Жмеринського, Калинівського, Козятинського, Манастириського, Представського, Літинського, Джуличинського, Шпиківського, Крижопільського, Пиднаського районів на Вінничині. Десять тисяч безневинно замордованих українських селян! Розкопани тривали кілька місяців. Час від часу на Підлісній ч. 1 відбувалися масові похорони відкопаних. Тисячі людей брали участь у тих похоронах. І не тільки з Вінниччини, а з інших областей України прибували на похорони делегати селян, щоб віддати належну шану загинувшим від руки сталінських катів. Тисячі людей па власні очі бачили розрізані могили, бачили вибиті з них трупи, чули живі свідчення матерів, жінок, дочок та сестер тих, що їх в отакій катівській спосіб позбавлено життя. Отож, закінчуючи свою статтю, ми ще раз підкреслюємо, що під свідченням про масові вбивства селян на Вінничині підніються не сотні, а тисячі наших людей.

Б-к

Процес Кравченка відкладено

Повідомляється, що процес Кравченка проти видавців часопису „Лерт Франсез“ розпочався перед паризьким судом 29. 6., але після різних інцидентів був відкладений до 18 жовтня 1948 року.

Малі інформатори

В три рядки

БЕРЛІН (ЮП). Колоніальний міністер закордонних справ Великобританії А. Іден вступив до тяжкої вирушає в поїзд до Німеччини.

БОМБЕЙ (АП). В суботу, вперше після вбивства Ганді, в Бомбеї несподівано сталися важкі заворушення. Вбито 15 осіб, поранено 63.

ВАШІНГТОН (ЮП). США і Китай підписали угоду про надання Китаєві 275 мільйонів доларів американської допомоги.

ВІСБАДЕН (Дена). Вночі проти несподівано намагалися підпалити вісбадєнське бюро комуністичної партії.

ВАРШАВА (ЮП). Від туберкульозу щомісяця помирає в Польщі приблизно 18.000 людей.

ГААГА (ЮП). В Голландії скасовано нормування молока.

ПАРИЖ (ЮП). Французький суд розпорядився про загалом зменшення ціни від трьох до п'ятинадцяти відсотків.

ПАНАМА (ЮП). У місті Панамі дішло до важких заворушень.

ВАШІНГТОН (ПНС). На запрошення президента Трумена до Вашингтону прибув президент Венесуели.

ШАНХАЙ (НаФ). Ша час великої бурі в Шанхаї, насильством знято бузавків, загинула 31 особа, поранено 90 осіб.

СЕВАСТОПІЛЬ (АП). Чорноморське місто Севастополь, дуже знищене під час війни, тепер уже на добрий доріг підійшло своє давнє місце одного з важливіших міст СРСР.

ФРАНКФУРТ (АП). Незабаром знову наладнається поштовий зв'язок між Іспанією та доломією.

ФАМАГУСТА (НаФ). Життєві кораблі „Pan York“ і „Pan Crescent“, в супроводі французького вимушувача, прибули до порту Фамату на Кіпрі, щоб перевезти до Палестини інтернованих єврейських іммігрантів.

ВАШІНГТОН (АП). Державний бюджет США за минулий фінансовий рік, що закінчився 30 червня, показує 8,4 мільярд доларів збитків — найбільший бюджетний збиток у історії.

БЕРЛІН (ЮП). Газета SED у Гротені проголосила частку партії від „анархалістичних шпигунів“.

БУКАРЕСТ (НаФ). За участь у війні румунським трибунал засудив

на 20 років ув'язнення кол. міністра закордонних справ Міреску та колишнього депутата правих Рубу. 18 інших обвинувачених засуджено від трьох місяців до п'ятинадцяти років ув'язнення.

СОФІЯ (АП). Болгарський уряд попереджує болгарських духовників від намірів використовувати церкву для антисоветської пропаганди.

Соціальне страхування у Великобританії. Введення у Великобританії запроваджено нове соціальне страхування, найнеохочніше з усіх страхувань, які будь-коли запроваджувалися у будь-якій країні. Йому підлягає кожен, байдуже, чоловік, жінка чи дитина, бідний чи багатий. Кожен платитиме внески і кожен матиме право претендувати на цілоти. Починаючи з понеділка, кожен може безкоштовно користуватися лікарською допомогою і консультацією. Ім'я пацієнта забезпечують усіх робітників на випадок безробіття або ушкодження на виробництві. (ББС.)

Військові переговори США і Західного союзу. 6 липня у Вашингтоні почалися давні обговорення переговорів США з 5 підписниками Брюссельського пaktu. Переговори провадитимуться з приводу питання військової допомоги Америкі і матимуть інформативний характер, бо без дозволу Конгресу державний департамент не може ухвалити важливих рішень. Конгрес збереться знову аж після наступних виборів. (НаФ.)

Москва критикує політику США в Японії. Московське радіо в своєму коментарі обвинувачувало США, що вони перетворюють Японію на воєнний арсенал і створюють в Японії базу до наступу, щоб „подектити здійснення американських планів світового панування“. Советське радіо закликало насамперед державному департаменту і генералітету Мек Артурові, нібито він у замаскованій формі утримує офіцерські та підполіцейські кадри колишньої японської армії і перетворює японську поліцію на справжню армію, чисельністю понад 200.000 вояків. (НаФ.)

Поразка фінських комуністів

ГЕЛЬСІНКІ (АП). 2 липня. Учасні у парламентських виборах у Фінляндії набавили перевагу 74,9% — рекордне число 1945 р. Не зважаючи на велике значення, якого надають цим виборам закордонні і місцеві країни, не побачено ніяких ознак напруження. **ГЕЛЬСІНКІ (ББС).** 4 липня. Як вид

по з неостаточних підрахунків, під час виборів до фінського парламенту на перше місце виїхала аграрна партія, на другому — соціал-демократична партія, а комуністична, т. зв. демократична ліга, здобула лише третє місце. Визначачий великий приріст голосів аграрної і соціал-демократичної партій за рахунок зменшення кількості комуністичних голосів.

Розкол італійського народного фронту

ГЕНУЯ (АП). Італійська соціалістична партія відклала на понеділок вибори своїх нових керівників. Національний конгрес партії закінчився бурхливим засіданням, під час якого промови гостро висловлювалися проти Нені. Він несе відповідальність за згубний для соціалістичної партії виборчий фронт. Після гострих дебатів конгрес ухвалив компромісну пропозицію, на підставі якої соціалістична партія залишає народний фронт. Але до відкритого розриву з комуністами не дійшло з огляду на обидну співпрацювати з усіма демократичними партіями, зокрема з комуністами.

Проти обмеження торгівлі між Сходом і Заходом

ВАШІНГТОН (ЮП). На одній пресконференції адміністратор допомогової програми П. Гоффман знову висловився за торгівлю між Східною Європою. Під цим поглядом, за його словами, на західно-європейські країни не накладатиметься ніяких обмежень, лише не дозволитиметься постачати східній Європі воєнний матеріал.

Плани повстань у Кореї

СЕОЛ (НаФ). Установи Сеолу, створені американської окупаційної влади Кореї, 1 липня повідомили про викриття таємного документу, за яким у Південній Кореї найближчим часом могло б ставитися комуністичне повстання. Це повстання перебувало б в повній у контакті з ініціативою північно-кореєцьких збройних сил. Казалося, що на початку липня, коли советські окупаційні війська вийдуть із Північної Кореї, в Південній Кореї мають відбуватися збройні повстання. Мета повстання — домога „свободного уряду“, що перебуватиме під комуністичним впливом.

Україна за залізною заслоною (радіоповістки)

Стала до ладу 4-та домна. 4 липня на Запоріжжі стала до ладу 4-та домна. З цієї нагоди 5 липня відбувся великий мітинг будівників Запоріжбуду та металургів Запоріжсталі. Учасники мітингу зобов'язалися достроково виконати річний план виробітку, відбудувати до кінця року ще 4 замість 3-ох, домнових печі, а також подати допомогу факховими силами працівникам Одністи.

Новий завод у Харкові. У Харкові закінчено будівництво нового шпало-блочного заводу. Всі проєкти виробництва на цьому заводі цілком механізовані. Завод побудовано протягом найкоротшого строку — за два місяці.

20 тисяч одеситів — на село! Життя в Україні, надто ж в її віддалених областях, наступний в цьому році рантовий. Тим часом кожний не має достатньо робочих рук, щоб вчасно зібрати врожай. Тим то місця підприємства змушені посылати на села допоміжні бригади. Днями Катеринославський район Одеси виправляв до підприємств колхозів „вистелені бригади, що повезли з собою навіть потрібний їм реманент. Разом на села пішло 20 тисяч одеситів.

Замість косити — агітувати! Печерський район м. Києва навісав до підприємств Броварського та Перемиського Хмельницького району 160 чоловіків агітаторів. І не ж тільки один міський район до двох сільських районів! Права, агітувати куди легше, ніж тагати кошу або скидати з лобогрійки.

Дитина Олімпіада. Останнім часом в Україні відбулися районні та обласні Олімпіади дитячих гуртків самодіяльного мистецтва. 10. липня в Києві розпочався республіканська дитяча Олімпіада, в якій братимуть участь понад 14 тисяч юних співачок, музик та танцюристів. Відкриття Олімпіади виступом збірної дитячої хору в складі 600 осіб. Керуватиме хором заслужений діяч мистецтва композитор Григорій Верьова. Перебуваючи в столиці України, учасники дитячої Олімпіади зустрінуться з композиторами, музикантами, мистцями-малюрами та письменниками.

У вишах України. В минулому учбовому році університети, інститути та технікуми України випустили 23 тисячі учителів, лікарів, інженерів та агрономів, а також 45 тисяч спеціалістів-техніків. Наступного учбового року до вишів України буде прийнято 30 тисяч та до технікумів 62 тисячі студентів.

Гастролі Чернівецького театру. Чернівецький драматичний театр почав свої літні гастролі в Києві п'єсою „Земля“, — ісповізнатися одіомовної поєсти Ольги Кобилянської.

Агітаційний. До збіральної кампанії В-во „Мистецтво“ випустило репертуарний збірник пісень, частушок, коротеньких п'єсок та іншого естрадного матеріалу. Тираж збірника — 30.000 примірників.

Ще одне звернення. Рада міністрів України і ЦК КП(б)У звернулася до всіх працівників підприємств, великої системи глибоко зацікавлені до прийняття хліба нового врожаю і чесно виконати свої зобов'язання перед країною, перед товаришем Сталіном.

Нагородження хороної капелі. Хорова капела Київського заводу „Большевик“ днями відзначала 25 років з дня її організації. За час свого існування капела урляла понад 1.700 концертів. Верховна Рада УРСР нагородила капелю „Почесною грамотою“.

Українські Вісті

РЕДАГУЄ КОЛІГІЯ

Головний редактор ЮР. ДИВНИЧ.
Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з правдою виключати дописи, які не мають ніякої особливості. — Дописи і листи в редакції редакції адресувати не окрема редакція, а Редакції.
Redaktion „Ukrainische Wiste“
New-Ulm, Ludwigstraße 10,
а в справах Адміністрації, з дописом „Administration“.

Редактори приймають особисто в українську мову: П. Ульму - Бюро „E“ від 8-12 год. щодня, крім суботи та неділі.
Ukrainische Nachrichten „UKRAINIAN NEWS“
Authorized by ECOSOM HQ Civ. Affairs Division
Date Authorized: 1. July 1949
Authorization No. UNCP 244
Sent weekly, circulation 400 copies.
Print. Post. Mailer, Adr.: New-Ulm, Ludwigstr. 10, P.O.
Ukrainische Zeitung, New-Ulm, Ludwigstr. 10, P.O.

П. КОТОВИЧ

Зміна варті

Здається, це був Могилівський, який, після знаменитих виступів Хвилювального в 1931 році, написав, що почуває, немов хтось відчинив вікна і легше дихнулось у тій задуманій атмосфері...

Це саме ми можемо сказати, прочитавши статті В. Гришка на сторінках нашої газети. В. Гришко може повторити римську поговорку: *Dixi et animus levavi*, а ми всі — наразі та справжня точка над справами "і"...

Ба й справді: увесь сенс нашої еміграції, увесь її *raison d'être* полягає в тому, щоб репрезентувати собою цілість нашої нації, борючись за здійснення її ідеалів, поборюючи в першу чергу головну небезпеку, чим є, і не піхто не заперечить — російський імперіалізм.

Коли ми хотілимо побудувати міст, то не поставимо в чоло підпримства хеміка чи геолога, хоч би вони були не знати якими фахівцями у своїй галузі, а тільки будівельного інженера, який може, як потребуватиме, порадитись у деяких деталях і з хеміком і з геологом, але який єдиний має дані опалувати цілість будівельного процесу.

Процес національно-соціальної боротьби і державного будівництва — кудя складніший від будови мостів, бо цеглою, піском, бетоном і залізом — тут являються живі люди, які або свідомо стануть співбудівцями, або будівництво не властиве.

Ідеться про завершення нашої національної революції, яка відбувалась на матірніх землях України, і яка мусить там переможно сяйнути.

Хто її може переможно завершити і хто очолити?

Завершити можуть тільки ті, що її робили і роблять, тільки ті, що потрапили під могутні колеса більшовицької контрреволюції, попелірялися в холодному Таймірі, в гарячих пісках Караганди, борючись зі смертю на Колімі і на берегах Білого моря і ті, яких це колесо контрреволюції закріпило на широкіх колісних лавах України, в шахтах Донбасу й заводах Харкова. Тільки вони, — одні справжній український нарід — можуть завершити свою національну революцію, тільки вони можуть перемогти.

А хто може очолити цей процес завершення?

Тільки сини цього народу, що не лише божевільно його люблять, але й знають його потреби, бої й надії, знають душу народу.

Яка ж тут ролі еміграції? Її ролі може дорівнювати нулевій, еміграція може не мати ніякого впливу на розвиток подій в батьківщині, а може бути й навпаки: еміграція відіграє рішучу ролі в боротьбі свого народу, дасть йому чітку установку, а може, навіть, і провід... Все залежатиме від історичних обставин і від самої еміграції, від того, наскільки вона справді знає батьківщину і наскільки вона підготує себе до можливого розвитку подій та житиме одним з батьківщиною ритмом.

А підготувати себе — це не значить приготувати "кадри жандармерії", можливо навіть розділити "міністерські" портфелі, але зрозуміти всю складність соціальних і демографічних процесів, що відбулися за цей час в Україні, передбачити на цій основі правдоподібний хід подій, виробити план дії, створити основи політичної організації, пристосованої цілком до дійсної України.

Під цим оглядом нам здається, стара еміграція — наші генерали війська і північної справи (говорити переносно), люди, які вже ввійшли в Пантеон нації — пантеон не претендуватимуть на те, щоб ще раз очолювати свій нарід: вони знають, що за цей час вросло ціле покоління, яке їх майже не знає, і яких вони не знають.

Кажуть, що еміграція, це підризаний шматок хліба. Отже, коли ми краємо хліб, то остання скибка — приїде наверх. Усвідомлюємо собі, що "зверху" має бути найновіша наша еміграція. Тільки вона знає сьогоднішню справжню Україну, і тільки вона може вести перед у нації боротьбу.

Треба нам усім радити з того приводу, що наша найновіша еміграція (устами Багряного, Дивинича, а оце останній і Гришка, що, до речі, належать до різних політичних угруповань, а може й світоглядів) — ставить певні, логічно обґрунтовані вимоги. Тенденції метрополії — не можна плутати з якимось "східняцьким блискучим відокремленням". Треба покінчити з термінологіч-

ною плутаниною наших "націоналістів", що по суті є виразом певної мегаломанії, з отим "СУЗ" і "ЗУЗ" ("Східно-українські землі" і "Західно-українські землі") — так, ніби Збруч, а не Дніпро, ділять Україну на дві половини — і знати, що ми матимемо свою державу тільки тоді, коли Велика Україна, матірні українські землі її здобудуть і закріплять...

Ми боремось і боремось за самостійну Україну. Оскільки найновіша наша еміграція перебирає з наших рук цей прапор — ми, зі зрозумілими побоюваннями, але й з новою вірою й надією, його передаємо. Є це само собою зрозуміла зміна варті, що вже сама по собі свідчить про могутність і непереможність нашого руху. Самі, звичайно, при тім не ізольо-

мось, але визнаємося в лави нової нашої зміни і помагаємо по змозі наших сил.

Це саме стосується й еміграції з західно-українських земель. Її ролі, як і ролі всіх українців з-поза соювської заїманищини, дуже важлива, хоч, з огляду на специфіку умов, не керівна.

Технологічний процес виробу й кристалізації цукру дуже цікавий: цукор вже зовсім готовий, але, щоб постав процес кристалізації — викладають аменю природних кристалів цукру. Тоді постають такі ж самі кристали з цілої, ще не скристалізованої маси... Еміграція і українці з західних земель — і мають бути отією аменю вже готових кристалів. Завдання вельми почесне і відповідальне. Дав би Бог, щоб з тим успішно впоратись.

«І тільки факти!»

Днями радіо-Київ у своєму пересиланні для українців, що живуть за кордоном, переслало статтю, нещодавно надруковану в московському часописі "Труд" під назвою "І тільки факти". Мова в цій статті йдеться про "советських громадян", що їм нібито англо-американці не дають змоги повернутися на батьківщину. Звісно, більшовики до "советських громадян" зараховують геть усіх, хто походить з земель, які сьогодні опинилися під їхньою владою, дарма, що ті люди ніколи не були підданцями СРСР. Що ж то за "І тільки факти", про які наше часопис "Труд"?

Оперуючи текстом оголошень про перебування робочої сили серед ДП до різних країн (такі оголошення можна бачити в кожному таборі), а також деякими інформаційними матеріалами з еміграційної преси, автор статті пропонує слухати над долею "советських громадян", що виїхали з Німеччини до інших країн на працю. У Венесуелі, прикладом, з них навіть венесуельські впріки знущаються, в Англії вони перебувають в цілковитому рабстві, а з Бельгії, не витримавши тяжкої шахтарської праці, кривд та знущань, багато "советських громадян" потікали назад до таборів у Німеччину. Такі ті в основному "І тільки факти", що їх подає "Труд".

Розуміється, чужина — не рідна батьківщина. Нашим людям, що потрапляють до інших країн на працю, справді люди доводиться терпіти як матеріальні, так і моральні прикrostі. Все це правда.

Про цю правду ми не гірше, а куди ліпше знаємо від більшовиків. І нема потреби писати про неї в советських часописах, як рівнож нема потреби інформувати нас про подібні випадки радіом. Натомість ми, українці, що живемо за кордоном, хотіли б, щоб советська преса та радіо, які так про нас турбуються, з'ясували б нам ось такі "І тільки факти". Чому, прикладом, "советські громадяни", про яких пише "Труд", тікають з капіталістичної Бельгії знов таки до капіталістичної Німеччини, а не до "країни соціалізму", де, за крилатими висловами советських поетів, "так волюно дитет человек"? Чому сотні тисяч робітників, селян та технічних інтелігентів капіталістичних країн, що працювали під час війни в Німеччині, давно вже всі до одного повернулися на батьківщину, дарма, що при владі там стоять "капіталісти", тим часом "советські громадяни" воліють ліпше чу-

Мазеньке ДП.

жину або навіть смерть, аніж вертатися на батьківщину, хоч при владі там стоїть "робітничий клас"? І останнє: Чому ще й донині, не зважаючи на сувору охорону советських кордонів, з СРСР та з його сателітів до капіталістичних країн тікають робітники, селяни, інтелігенція, дипломати, воєни, навіть заслужені советські генерали, тим часом до СРСР з капіталістичних країн не хочуть тікати навіть комуністи? Чому?

Ось на такі наші "І тільки факти" ми хотіли б почути пояснення хоч би від Київської радіостанції, яка щодня частує нас протягом години радіотривання про "щоденне життя" в "сталінському раю".

Ясна річ, бажаної відповіді на наші запитання ми від більшовиків ніколи не почуємо.

Я. БУНЧУК

Перешкоди на шляху виконання плану переселення ДП до США

Американський часопис "Нью Йорк Таймс" в числі за 27 червня п. р. досить pessimistично висвітлює можливість переселення ДП до США за планом, що його щойно підписав президент Трумен. Поверше, коштів для переселення зовсім недостатньо: їх вистачить хібащо для переселення лише 50.000 осіб, а в першому році переселення вже буде недовиконане на 50%. Так само часопис висловлює сумніви, чи зможе при інтенсивній імміграції всі прибулі до США ДП відразу бути влаштовані на працю та

чи на всіх вистачить приміщень. Крім того, під час масової імміграції буде також тяжко провадити необхідний скринінг і добір ДП за станом здоров'я, себто адміністрація не може бути певна того, що серед ДП не буде багато непрацездатних та взагалі небажаного елементу. На думку часопису, поважна проблема поставлена з транспортом, бо для переселення необхідно, щоб транспортні відкоди з Європи до США час-тра дві, а не на сьогоднішній час неможливе.

Ігор КОСТЕЦЬКИЙ

Обличчя в русі

Я вже вдруге був присутнім на з'їзді західної молоді, алаштанопому під новочасним гаслом "Захляк до німецької молоді". Торік це була перша проба.

Відкриття з'їзду відбулося в залі Мюнхенського університету під звуки монотонної симфонії, і було досить багато гостей з чужих країн, вони й місцеві привиділися одне до одного з виглядом широкі доміри в очках і з абсолютно ніяким відблеском ілюзій почуття на дні серця. Були й гості з ім'ям. Був Андре Жіла, був голландський письменник Еф Ласт, учасник руху спротиву: він говорив до німецької молоді по-німецьки, говорив інкреслено швидко, майже б'ючи себе кулаком у груди. Був швейцарець Тюрер і англійсь. Брейсфорда. Були іудуси й кінтайні. Всі були зодягнені згідно з кайоростістю, явно неабало, ніби за гаслом невидимого диригента приготувалися, щоб кожний хвилиною маніфестувати німецькій молоді своє ставлення до рідного до рідного. Ніхто не згадував про старі образи. Говорено тільки про майбутнє. Західноєвропейський світ відбував перше новосинне відбудовування власних сил, що їх ми заложимо перед тим як увійти в область до духовного (новини: об'єднання європейського) терену, на долі роки віддалено від світового революції.

Я був присутнім на цьому торішньому з'їзді і був присутнім на цьогорічному, який відбувався

такого ж самого гарячого мюнхенського літа, і цей рік, що був переділом між двома історичними зображеннями молоді, дорікнув одній миті, від чим не відбів від традицій років, які, починаючи від року 1939, побігли в темні майже неважкої швидкості і водночас у динамічній події, ще не вкритих для їхньої катастрофальності. Власне, на щогорічному міжнародному з'їзді молоді в Мюнхені можна було жоск своєрідно гостро відчувати цю зсвітзовану невтримість і катастрофальність років. Торік німецькі юнаки й дівчата виступили поодинокі, боляко й незграбно, вони не знали, з якої ступити, не мали готових шаблонів: одиниці говорили з трибуни, решта то аплодувала, то тупотіла ногами за університетським звичаєм, не будиши певна, що саме з них виявив схвалення личить у даній обставині. Цього року — були вже не збентежені одиниці, а рухливі гурти, певні себе, рішучі, наважені, гурти, об'єднані спільними думками, й скучені навколо спільних уявлень до Андре Жіла по автограф відкодила тільки одна людина, і то — не німець; Веркора і Муньє цього року обзгадали десяти саме вітців. Були уже стилі, була вже традиція — рух на естраді на тлі зеленоявничкової завіси у величезній залі на терені Виставкового парку, де цього року відбувався з'їзд. Рух навколо редакторів газети молоді "Ехо дер Вохе",

навколо її керівника Гаррі Шульце-Вітте і навколо президента баварської юнацької ланки Альоїза Й. Ліппа, людей, уже знамих серед молоді, популярних і цінних. Щось бо за цей рік — за цю мить — відбулося, щось важке і, може, сьогодні ще невимірне.

Але за цей рік відбулося щось не тільки в житті молодих німців західних зон. Недавно тому з'їхався на свій з'їзд українські студенти і воєни мали, принаймні, так само маніфестувати ті глибокі зрушення в душах, серцях і думках, які сталися за цей час, маніфестувати перед самим собою і перед світом. Найменше хотів би в тут з'їздили ці два з'їзди молоді у співвідношенні України — Європа з метою виставити останню, як зразок. Найменше хотілося б мені тут важити заявленої формули про належність України до Охиденту і про потребу, що звідси витікає, наслідувати зразки, включитись у спільний фронт і боронити разом з усім, як то кажуть, "здобутки західної цивілізації". Бо становище сьогоднішньої духовної Європи завадло складне, взаємозв'язки й взаємодії охидентального світу завадло змінили в своїх планах, щоб, з одного боку, український інтелектуальний актив міг собі дозволити розкрити подіати відповідальності за всі європейські події двох останніх десятиріч, а, з другого боку — робити заваку на уділ у споживанні спадщини, поашеної європейськими сторіччями (що, зрештою, мимохіть, але виразно і досить таки печемим способом дав зрозуміти Альоїз Ліппа, одним з представників українців, який хотів обговорити з ним по-

живість виступу на з'їзді українців). Ідеться про щось інше, про щось далеко більш важливе. Якшо скласти докупи всі визначення духовної України і поділити це на кількість отих визначень, то при всіх умовах лишилось ні що інше, як гола потреба боляй підсумувати той шлях, той свій власний, неповторний шлях, який пройшла Україна, але який не йшли ані Європа, ані Азія як геополітичні — сумарні — величини. І водночас, якшо підсумувати пройдений шлях означає визначити відтеперішній шлях, то хто зна, чи завдання українців обмежитись тільки на обороні духовного Охиденту і чи не стане для них не менше, а може, й більше важливою справою — справа оборони людської культури взагалі?

Але біда в тому, що для німецької молоді цю програму розгорнули на всю ширину представники того світу, в охидентальності якого не сумнівається ніхто, — програму оборони культури всього людства, тобто, програму виходу навіть з європейської обмеженості (якшо сьогодні Європа це лише обмеження), — а для української молоді ті, хто відіграли тут ролі Муньє і Жюлі Ромена, запропонували програму дводенних дебатов на тему... Ідеалізму й матеріалізму, при чому, дехто з духовних батьків всестудентського з'їзду вимагав ашеисти резолютивний порядком ухвалу аважаючи світогляд української нації ідеалістичним. Про елине сайтло місце з'їзду, про ідеологічну групу сусіднього гуманізму, виступи якої були справді гідними уваги й асебичної підтримки спробами вивести українську юнацьку думку

з-за загорожі вісниківського гетто — газетні кореспонденти або зовсім не згадали, або характеризували цю групу наскрізь невірним освітленням (так зробили не тільки "Українська Трібуна", але й "Українські Вісті"). І от — наслідки двох з'їздів.

Та вдумаймося глибше в те, що говорилось на міжнародному з'їзді молоді. Я дуже короткими словами змалюю тільки чотирьох інтелектуальних, чотирьох охидентальних письменників, що прибули на цей з'їзд із своїм словом до німецьких юнаків і дівчат.

ЕМАНУЕЛЬ МУНЬЄ, людина білава, особливо білоброва, типом радше норвежськ, в його французькій мові немає не тільки манірного гаркавлення, розгинутості, жеманності, але й взагалі ніякості. Він вимовляє по-чоловічому, вимовляє карбовані повнозвучні слова. В нього дещо грубі губи, круглий ніс. Очі його ясні, ширі, одверті, і він зовсім не подібний до мислителя. Провідний персоналіст, редактор "Еспрі" носить простуватий синій одяг і охоче, просто по-товариському розмовляє з усіми, хто нього забажає. Муньє говорить про хвороби часу: скепсис — хвороба шаславих дародів; дух катастрофи — хвороба нещасливих народів; зло, що носить назву байдужості. Муньє найменшою мірою хоче втиснути: "Бо, — сказав він, — я не знаю нічого більш нещасливого, як оптимізм, за винятком хіба про не песимізм". Муньє працює соли з тим, хто "відкинувши всі заборони й журиться лиш там, що немає справжньої світової єдності". По-

(Далі на 6-й стор.)

Література і Мистецтво

БАЙРОН

Прощання Чайльд Тарольда

1. Прощай, прощай!.. Мій рідний край
у море майже зник.
Ревуть вихри в морських відчай,
чайний стогне крик.
Сіда за море сонця диск
і ми велид летимо...
Прощай, мій краю, й сонці блиск,
добраніч нам обом.

2. Ще трохи — й сонце засія
в рожемі тумані:
Побачу небо, море я,
а матір-землю ні.
Війне пустини в замок мій,
на воєнище — оги,
на стілах виросте перія,
мій пєс завис з мли.

3. Сюди, сюди, мій джуро, йди,
я до серця гори не бері...
Чи ти злилася так води,
що чорні рвуть вихри?
З повик своїх знів сльозам тв:
В нас дружній корабель:
І соні так не підлетить
Серед морських пустель.

4. Вихри най рвуть, і хвилі мчать,
я не боюся бур
І не дивуйте, пане Чайльд,
що сиплюю журбу:
Я бачу й не вчу залиши,
Люблю ж, люблю обох:
Не маю друга я, лиш ви,
Та ще над нами Бог.

5. Мій батько поблагословив
Так гарче у путь,
А сум у пенки закинув
аж до мого прибуду!..
— Облиш, лиш ти смуток цей,
Хоч вартий снів таких,
Якби і я, дитя, очей
Не мав би теж сухих!

6. Гей, слуго, що за жак,
чого тремтиш блідий?
Чи ти злилася родина,
чи ревіла вода?
— О, ні, мій Пане, не боюся,
не кляний що такий,
А за дружиною журюся,
за вірністю щокі.

7. Де замок наш, дуби та став,
дружина ждо сумна,
Дити ж про тата як сонта,
що нимвовить вона?
Ну, годі вірний слуго, знай,
у тебе горе є,
А я ж покину рідний край
Чи в жартах про своє?

8. Жінкам я правди не повім
Най плачуть гарче,
бо вранні виють сльози їм
Коханці із очей.
Й не жаль мені за щастям тм
Та й не злиха біда,
А жаль тяжкий, що ні за ким
мій дух не зариди.

9. І я самотній в світі мчу
блукати на морі;
За мною я не чув плачу,
Невже заплачу я?
Завис пєс лиш мій до вір
Та й звикне до руїн,
а щоб вернувся я в свій двір,
то певно рвав би вір.

10. Лети ж, стерпо, і ніче сіль
морські бурти зривай,
Мені байдужі землі всі,
напад лиш не вертай!..
Вітаю й бездонний вир,
а стомиш вір, то най
Живуть пустелі, скелі гирл,
Добраніч, рідний Край!

Переклад Т. ОСЬМАЧКА

Т. Осьмачка

Вальтер АЙХНЕР

„Абракас“ Вернера Егга

(Стаття належить німецькому музичному критикові і написана спеціально для „Укр. Вістей“).

Перед співачкою прем'єрою балету за кілька тижнів відбулася в Баден-Бадені прем'єра балетної музики. Вже тоді було ясно: цей творчий світогляд Вальтера Аїхнера, як сигналу для відродження класичного танцю в Німеччині. Не тільки тому, що на місці „балетного нумера“ знову з'явився завершений діалог, а й тому, що перед солістами поставлена передумова опанування „класичного стилю“. При оформленні лібретто „Абракас“ Вернер Егг повернувся до танцювальної поеми Генріха Гайне „Доктор Фауст“ з 1847 року. Ніз ідейного поширення цього матеріалу світової літератури він свідомо вірив на користь німцям, першопочатковим основним рисам. До певної міри, як паралель часу, Егг ставить замість Гетовського „Вона врятована“ — безжалісне знищення стилістичних сил і Фавста, так і Гретхен. Так і Фавстівське відношення до нектара роз'явлено підком в еротичному плані. Тут не Мефісто, а як партнер Фавста — Белзистріа, вродлива відьма, і як замість для мети Архіпопа, коханка Лянола. Цікавий варіант Гетовського „Вальпургієвої ночі“ являє собою „Пандемонію нектара“ з кульмівційним пунтом так званої „чорної музики“ — спена сповнена нестримною вітальністю й слаженістю.

Беручи відомку, сюжет Егга літературною вартістю стоїть далеко вище над тим, що звичайно прийнято розуміти під балетом. Вже саме слово „Абракас“ розкриває цілий комплекс містичної, з її чорною магією, надприродної головної думки. Так, щоб стисло окреслити зміст (політичний на п'ять карт), старий Фавст закликає на початку нектару. Ні сильна постать тигра, ні злива могутньої гадюки не можуть справити враження на Фавста. Тільки коли Белзистріа приводить Архіпопа, відігравши еротичної прамістичності, Фавст задувається на пачку з нектаром. У другій картині відомою герої зустрічає на еспанському дворі Архіпопа в образі королеви.

На першій своїй несамовитій закоханості вона об'єднується в нектарі, де Архіпопа злітається сатані. З огляду Фавст відіграв, сповнений класичних образів соціальної гармонії до Гелени. Однак, Архіпопа злітна поспішувати його і руйнувати прекрасне. У останній картині Фавст зустрічає в метушні середньовічного народнього сонця Маргариту, яка відразу відкриває йому своє справжнє і чисте кохання. Архіпопа й Белзистріа нагадують Фавсту про його пачку з нектаром. Заперечення його, він знає, неперетворюється на стару людину, і танцюючи натовп затонув його разом з Маргаритою, яка впадала одночасно з ним.

Стилістичні особливості музики Егга сприяють відновленню класичного танцювального стилю. Це чіткі, чисті музичні форми: варіаційно-сонатні форми, які ніколи не відступають від ґрунту тональності. Вся музика плавна, чиста, технічно бездоганна й економована в одному політиці. Чистого таїзона, вона має в своїй реалізації й підкресленості шось від чуттєвого часу Ріхарда Штрауса, не достаточного, правда, той міра ілюстративної кодеції. Переважно ритму, інколи естетичної Орфони чи Стравинського, у „Абракаси“ взагалі немає.

Г. ШЕВЧУК

Її величність — маленька людина

„Я пастир добрий: пастир добрий душу свою владі за вісці“.
С. ПОЛІНА, 10. П.

У хроніці „Ари“ ми прочитали про паричку прем'єру п'єси Жюль Роме-на „Боже, злітається ще раз над землею“! Бог уже має досить людських гріхів і беззаконь і вирішує покласти край існуванню світу; щоб остаточно перевірити своє рішення. Він вирішує на землі ангела. Якого потрапить на землі до звичайної, пересічної французької людини, людини без світового імені і без героїчних утворю, сірої, маленької людини. І заради цієї людини Бог міняє своє рішення: хай дасть живе Франція, хай дасть існує світ. Вирок відсуджено... Не в Жюльі „Ари“ і Рішельє, не в Робесп'єрі або Наполеоні, а в звичайному мес'є Мартеї, в маленькій людині народу письменник бачить підставу своєї наші на право життя.

Як розуміти і як розцінити таку поставу питання? Чи не є це ще одна проза „загнаних“ сучасної Франції, — про яку в нас стільки говорять і яку вона так красномовно спростувала своїм життям, героїзмом і справді масовим релігійством, з одного боку, немирністю свого мистецтва, з другого? Чи не є це проза життєвої втоми, втоми під героїчного в обійми сірого і відродженого спокою?

Жюль Ромеє писав свою п'єсу ще під час війни, ще перед кувалдаскою релігійством в 1944 році. Це тоді, 1944 року, вся, за малими винятками, Франція злилася проти окупантів і буквально за кілька днів злетіла ворога зі своєї землі. Спалах народної війни, підкреслюю, — народного, себто тих самих мес'є Мартеї — блискучо стверджує тезу письменника: Франція, героїчна Франція, — це французький народ, французька маленька людина. Франція має право жити, доки живе, міцна і здорова й маленька людина. Не гуртки канарієвих знобів Паражу, не модні латині зблизованої „аристократії“ кронн чи духу, шукати „елеганції“ і „рафінованості“, виринути у життя наші. Це все тільки шумовина і сміття. Справжня аристократія французького духу всіма своїми інтересами і прагненнями зв'язана з французьким народом, там черпає свої життєві соки і туди несе зобов'язання свого духу.

Теза, стверджувана Жюль Роме-ном, не означає ані ніякої суспільства, ані заперечення величності. Вона означає лише одне: встановлення правильного критерію величності. Великим може бути лише те, що росте зі свого ґрунту і що з ґрунтом зв'язане. Із здорового ґрунту може вирости велич, без ґрунту ніщо високе і визначне не з'явиться. І більше: велич не тільки росте зі свого ґрунту, а й служить йому. А те, що служить ґрунтови не хоче, те кувати, і його треба без жалю виполоти і викинути.

Ми заздалегідь змислили протилежність. В нашому мисленні мало виключає велич, мала людина — не буває великою. Це типова помилка мислення вербального, мислення словами, відірвання від речей і істот. В дійсності не існує частих категорій. У безконечній різноманітності корінь і гілок зеленого дерева життя велич і малість не існують порізно. Вони перемішуються. Вони обіймаються, вони одне одного живлять. З малого росте велич. Велич несе в собі мале, і це ані трохи не перемішує його. В житті є не схем, а люди, а люди безконечно складніші від усіх комбінацій і спекуляцій мавстрія сірих теорій. Сірі теорії — теж кувати.

„Право на негатив“ не дається, а здобувається (репліка)

Ю. Косач („Право на негатив“ „УВ“ ч. 52) закликає шкату тему права на негатив кожного справжнього мистця. Автор не правове, що коли цього самопроголошеного права не дають, то великі мистці здобувають його своєю містсько-моральною силою і це їм дається, бо вони мають у своєму етичному і духовному багажі свій власний і великий „позитив“. Автор у своїх історико-літературних прикладах не застосовує цього критерію, і в нього всі заздалегідь — а одиниці. Зокрема автор цікавого „Ордеру“ не відзначає використання свого „Прав на негатив“, впадаючи на „підкуп“ публіки громадської і мистецької — фальшивий „позитив“.

Гоголь — драматург, наприклад, не впадає у такий опортунізм, хоч режисер Микола і був, мабуть, не багатий на який за режисер Ді-Габора. Хо, С.

І їй треба теж без жалю виполоти і викидати. У нас і досі пошукує страшня своєго сірісто і убивця для українського національного руху фальшива теорія „етарності“, „анархистичності“ як рис окремості. Своєю часу створена Д. Донцова і де в чому корисна, вона тепер стала улюбленою фразеологією самопоширення бездарі і їхніх купованих прилепцістів. Коли її переказати коротко і без риторичних прикрас, трудно повірити, що хтось може її всерйоз тримати, однак такі люди є. Основа цієї теорії — глибока невіра в народ, зненада до народу. Народ для наших „елітарів“ — отара баранів, сіре бидло, нездатне ні на що велике, ні на що тривале, ні на що стає. Народ для них — „греческий“, „свинопаси“, черні, голоти, а нія стілі. Людина для них — погній історії, сміття, раб. Щоб рухався історія, повинна прийти якась особлива „каста“, „орден“, „раса панів“, безпощадна і підступна, позбавлена думок і з витравленими почуттями. Оця „еліта“ погоняє людського бидла, непанувальна живої душі і творчого сумніву, удосконалення гестацій і фюрерів сучасності повинна стати над народом і командувати ним, на підкорення його волі, його бажань, його почуттів, повинна загнати народ туди, куди сама вважає за потрібне.

Вершиною розвитку цієї антинародної теорії було обурення твердження Д. Донцова в його останній книжці „Дух нашої давнини“ виданій в роки війни, ніби український народ у своєму мисленні расовому складі — народ рабів і що повинні прийти представники іншої раси, щоб ним панувати і володіти. На наш сором, це твердження досі лишалося незаликованим і не приставало до ганебного слова, що тільки почасті можна виправдати тим, що пн книжка Д. Донцова така зфальшована, звароділа і жульована, що не так то й легко дочитати її й довести до її внутрішньої суті.

Погляди подібного типу означають вершину безґрунтності і прилепцістів їх означає б ішовитий відрив нашого національного руху від народу, а тим самим, кінець-кінцем, його поразку. От чому сьогодні з усією силою і повнотою треба стерпяти блякрутство цих теорій, спростованість їх самих життям, в якому український національний рух уже давно вийшов на широкі простори країни і закоренився в широкі промарики народу — і проголосити тезу аїтзму, тезу пошани до маленької людини, яка в дійсності зовсім не така мала, як не уявляється життям трупна елітарів, данно відірвання від рідного ґрунту, яка златна на найбільшу велич, що вона доводила незчисленну кількість разів у нашій історії і доводить тепер.

І справді, як можуть прийняти тезу про величність маленької людини ті маленькі люди, які мали не разнагоду перекозатися, що маленька людина — для них синонім відьмачької людини? Теза про величність маленької людини, звичайно ж, як не не парадоксально звучить, протиставляє тільки велич людини. І дуже легко перекозатися, що всі великі люди якраз стверджували малу людину свого народу і цілого людства, а не пашіли її. Хіба Шекспір, шнунчик героїзм короля і полководця, не підсилює лозунгом англійську маленьку людину? Його ремісничий здоровий внутрішній і тілом, своєрідний міцного народного гумору і життєствердження, і навіть богуз і халіко Фалстаф такий синітичний авторів, що не меркне і поруч із авторською улюбленою Гамрі У. Тете, як нікого, розумів і сиріама принакності „маленького доброго татко“ перед королем, який віраку народних пісень, італіану простоту Геріала і Доротеї, а свого „Фавста“ перетворює на атотезу ідеальної маленької людини (уважте, німецького бюргерства), людини маленьких обрідів, але справжніх чеснот і великого серця — Маргарети. Пущіні від штучної героїки класицизму і байронічної поєни біло до простоти народної ласки і людяності „Паністей Белзина“ і „Капітальської дочка“. Навіть сповідає польсько-шляхетської бути Селенія осіла маленьку людину (як її уявляє польський шляхет) у Загубі — і показав, на якій героїні ця мала людина златна.

Ща ж і говорять про українську літературу, визначену великим Шекспіром (якого, до речі, ніколи не зрозуміли героїні класичних фраз, що прикривають цих героїв ласкою і мізерністю!).

(Закінчення в наступному числі).

3 приводу виступів наших інструменталістів

Останній час все частіше здивуємо повідомлення про виступи наших виконавців-інструменталістів та композиторів на європейських та заокеанських концертних майданках. Так довідуюсь про гастролі піаніста Андрія Карадіса в столиці Аргентини, про виступи там же скрипаля Чумаченка, в Женеві — віолончеліста Зої Полєвської, в Брюсселі — композитора і диригента Юрія Філао, во різних містах Німеччини — піаніста Бориса Максимовича, а в Еггінгені (Баден) німецький драматичний театр довгий час ставить п'єсу з музикою нашого милого композитора Ігоря Бізюгула... Сам факт, що відносно чимала кількість наших музикантів знайшла доступ до кращих концертних естрад світу — виставляє до значення, переосмислити яке неможливо.

Можна з певністю сказати, що не вперше в історії (коли не враховувати такі епізодичні випадки — як виступи в XVIII ст. опер Бортнянського і Березовського в Італії чи несподівані триюфи хору Кошани) — таким доволі широким фронтом українська музика завоювала свою дозрілість в галузі інструменталізму, до того ж з визначеною ініціативою нових творчих композиторських сил.

Відома, що вокальна культура завжди історично передувала розвитку інструменталізму — інструменталізму, що саме і є показником дозрілості, універсальності й сучасності рівня музичної культури. Тому виступи наших інструменталістів в такій різноманітності (піаністи, скрипаля, віолончелісти) — набудувати значення глибоко смислового значення і не лише як показник творчого розвитку нашої музики, а і як чинник дієсно великої ваги в широкій репрезентації нашої культури. Адже, репрезентувати зокрема нашу музику — це не значить не зовбавити чужинську концертну естраду, — отже відзначається над рівнем нашого таборного музичного життя і стати поруч з асоціалізованою світовою культурою? На жаль, щодо цього навіть наш німецький „Тижневик культури“, з його перекладом хороших концертів, негласно лише білим поволіною імпресією таборного значення, бо жодного резонансу в німецькому концертному житті не має. Цікаво, що німецька музична критика жодним словом не згадала про концерти „Тижневик“.

Зрозуміла річ, щоб зловити музичну естраду потрібні не абстрактні художні дані. Тому не дивно, коли, наприклад, аргентинська преса розцінює піаніста Карадіса як „майстра світового напівбасу“, коли усіх композиторів Максимовича зазначають пошляху багатьох гастролерів кращих німецьких концертних естрад, коли

про композитора Філао найавторитетніший брюссельський професор пише, що „йому залишилися один крок до того, щоб стати поруч найзначніших композиторів сучасності“.

Зокрема ім'я Бориса Максимовича стало вже доволі відомим не лише кращим представникам німецької музики, а й більш-менш широкому німецькому слухачеві. Австрійська музична критика, особливо Вілія та Інсбруку, захоплено вітала появу піаніста Андрія Карадіса, порівнюючи його гру де в чому навіть з Лістом. Скрипак Чумаченко давно зарекомендував себе солістним музикантом, працюючи довгий час партнером концертмайстра віденської опери, а віолончелістка Зої Полєвська мала честь виступати, як солістка, навіть з таким диригентом як Фуртвенглер. Отже, знаючи що групу наших виконавців можна бути певним не лише за добре ім'я української музики, а і за їх ролі в репрезентації цього ім'я.

Особливо хочеться звернути увагу на виступи нашої найвідомішої композиторської генералії. Ігор Бізюгула, що лише починає свою творчу діяльність — безперечно належить до числа кращих з цієї, і не лише тому, що в умовах еміграції сирітського бласкує закінчити свої факони студи, а й особливо тому, що, зберігаючи свої зв'язки з українською традицією, сміливо став на шлях опанування сучасної європейської культури.

Щодо творчих успіхів Юрія Філао, то вони вже зараз не можуть не хвилювати кожного, хто зацікавлений долею нашого мистецтва. Автор 3-х симфоній, 3-х фортепіанових концертів, 7-ми фортепіанових сонат, великої кількості інструментальних творів інших жанрів, диригент, що на фестивалі нової музики в Брюсселі, поруч з своїми творами диригував творами Гіндліта — і то в свої, здається, 25-26 років — не лише в сучасній українській музиці, зв'язаної зі всією відомістю — унікальний! Вже, будучи 18-річним юнаком, Юрій Філао виявив себе виключно обдарованим, різноманітним (композитор, піаніст, диригент, музикознавець) і глибоким музикантом. Його тодішні твори вражали невосередністю, високою творчою інтуїцією, сміливою винахідливістю в поборенні традицій, глибоким відчуттям тієї внутрішньої музичної логіки, яка сплинала про його здібність до першої нашої думки високою культурною почуття і творчої волі.

Ми глибоко перекозані, що творчі успіхи Філао в Бадені — це лише початок його дивного тріумфу в незалежному майбутньому, що, сподіваємось, зачепить нову фазу нашої репрезентації. Євген ОЛЕНСЬКИЙ

3 українського життя

Як постала українська гуртівня в Канаді

(На основі листа її основника)

„Українські Вісті“ ч. 52 помістили статтю п. А. Качора п. з. „Українська гуртівня в Канаді“. В інформації мали місце деякі неточності. Основник гуртівні називається Володимир Гривняк (не Гривнюк).

Ще як учень гімназії, п. Володимир Гривняк виїмав разом з своїм товаришем Василем Кузем, теперішнім суперінтендантом Українських Евангелістів до Америки, де й скінчив студії та присвятив себе діяльності купця. Гуртівня міститься в місті Едмонтоні, в провінції Альберта, при вул. 10326-107, та є гуртівнею не спортивних товарів, як було помилково подано, але гуртівнею споживчих товарів.

Ось що пише мені пан Гривняк: „Щоб описати своє життя, то треба б написати книгу. За тих 42 роки на американському континенті пережив я дуже багато. Було добре, було і зло. Все те минуло і тепер лише згадується. Я працюю тепер в гуртовій складі споживчих провіантів. Фірму цю я zorganizував. Початки були дуже трудні, тому що не було довіри до підприємств, основаних на уділах. Не було довіри тому, що ми мали тут в Канаді і українські кооперативні спілки, але все „пішло в дубину“. На деяких уділках страли тисячі доларів, от хочби спілка у Вегреві, збіжжя спілка Рутіан Елеватор Компані, на якій урядовці стратили коло 140 тисяч доларів, бо бралися люди, які не мали найменшого знання в тій справі. Основники були добрими промовцями і вмінні заохотити загаль до складання капіталу, себто до закуплення уділів. Не маючи знання, повели так, що уділи стали беззартнішими.

Восени 1931 р. почав я організовувати гуртівню. Я сам ходив по складах, забирав замовлення, а описи розвозив і потім від клієнтів одержував гроші. Загалом побачив, що я знаю до чого взявся, маючи практику праці для другої фірми. Капітал почав накопичувати, так що 16. липня 1934 року ми компанією зашкорпорували, себто дістали від уряду право вповні пуститися на гуртову продаж. Фірму поволі розвивалась, так що сьогодні працює, крім мене, 16 українців, а капітал зложили, себто закупили уділи — 347 осіб, всі з них українці. Я працюю управителем цієї фірми. Обороти наші перевищують мільйон річно. Від часу заснування ми виплачували

кожного року не зли дивіденди на уділах. Бізнес мого збільшився, але деякого краму у нас ще бракує, ще не можна його дістати, тому я не стараюсь діставати свіжих покупок. В торговельному світі ми зловили собі дуже добре ім'я, хоч і знають, що це чужа — українська фірма. Можу сказати, що яких 45% нашого бізнесу є від купців не українського походження. Багато наших купців ще не хочуть у нас купувати, мовляв,

„що наші вміють“. Дехто з них ще вважає себе за дуже сідомого українця. Але ми бачимо, що фірма росте і міцніє.

Подар А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ

Гіссен. Роблять градки.

Будні Гіссену

Українська робітничка оселя Гіссен останнього часу дістає славу, що там добре матеріально забезпечення, і дедалі більше охочих до роботи зголошується туди.

Зараз живе в лісовому виселку до 400 робітників і членів родин. З них 330 працюють іде кожного

А оце той воєк!.

ранку через ліс на авто до великих американських складів.

Вигляд табору мінливий: всі бараки уже пофарбовані, між будинками — квітники; виріс великий тризуб, лише стоїть серед квітів сірий моховий покрив, як тїм і згадка про його творців-імїжів.

Вечорами — громадська праця, розваги. Квітники були зроблені одної суботи, коли понад 100 робітників виїхали добровільно упорядковувати свою оселю. Майже щотижня буває кіно, працює самодіяльний драматичний гурток, курси англійської мови.

Під час літньої перерви група студентів франкфуртського університету приїде до Гіссену на працю — заробити собі на дальній студії.

Л. Д.

Жінкам — важливий фак

Останнім часом все частіше табори Переселенці Управи вивішують оголошення про заповнення сестер. Тепер потребують їх Англія, Канада, Австралія та Північна Америка.

Праця медичної сестри завжди добре оплачується і оплачується, бо, крім засадничої платні зі шпиталю, вона має завжди можливість за окрему платню чергувати біля ліжка тяжко хворого; має можливість обслуговувати хворих вдома, роблячи їм перев'язки, банки, масаж тощо. За це вона дістає окрему плату від тих, кого обслуговує. Досвід доводить, що часто такий додатковий заробіток сестри не тільки дорівнює основній платні, яку вона дістає в шпиталі, а навіть далеко його перевищує.

Якщо до цього додати, що під час своєї праці сестра одержує харчування та уніформу коштом шпиталю, де вона працює, то не тяжко зрозуміти, що праця медсестри краще оплачується, ніж, ска-

жімо, домробітництво або на фабриці. До нас надходять відомості, що ті медсестри з-поміж ДП, які виїхали до будь-яких країн, за дуже короткий час влаштувалися за своїм фахом і цілком задоволені зі свого матеріального становища, утримуючи себе і свою родину.

В зв'язку з тим, в багатьох наших таборах (зокрема в амбулаторії табору Н. Ульму) розпочинається новий курс навчання медичних сестер. Цей курс складається з двох взаємно доповнюючих частин: теоретичних лекцій та практичних в шпиталі. Серед теоретичних предметів курсанти вивчатимуть анатомію з фізіологією, хірургію з доглядом хірургічних хвороб; терапію внутрішніх та інфекційних хвороб з рентгеною та терапевтичною технікою; шкірні та венеричні хвороби; жіночі хвороби з акушерством; першу нагайну допомогу при всіх неспешних випадках та затрунених, загальну гігієну. Курсанти відбудуватимуть кількатижне-

□ Розглядаючи законопроект про збройні сили Америки, обговорено також поправку до цього закону про службу чужинців в американському війську. Сенат прийняв її більшістю голосів, вирішивши, що до американських збройних сил можна прийняти 25.000 чужинців, при цьому нається на увазі і скитальців.

□ В зв'язку з скликанням амер. Конгресом закону про допущення 200.000 скитальців до США, українці в Фінляндії ведуть кампанію за створення допомоги переселення укр. скитальців. Їх повинно бути не менше як 50.000.

□ Українці Канади й Америки домагаються, щоб чехо-словацький уряд повернув майно українського Музею в Празі, що було експропріоване в зв'язку з ліквідацією Музею. („Н. Ш.“ ч. 44.)

□ Санітарно-харитативна служба закликає всіх своїх членів негайно скласти членські внески і тим дати можливість в сьогоднішній добі (грошова реформа) довести цю важливу організацію до нормального виконання своєї праці.

□ Комедія С. Ледяського „Директива з центру“ успішно була поставлена на сцені аматорського гуртка імені Б. Грічаченка в Корнберзі. Глядачі бажали б, щоб цю річ виставили котрийсь із наших професійних театрів. На одній з вистав був присутній автор п'єси.

□ Вечір декламацій відбувся в українському таборі Н. Ульму 30. 6. 1948 р. з нагоди закінчення навчального року в українській гімназії. Після короткого вступного слова про значення усього народної творчості та літератури у вихованні народу, понад 20 точок програми, що складалася з віршів, байок та прозових уривків з творів класичних та сучасних письменників і поетів, продемонстрували учні різних класів гімназії перед слухачами.

□ З'їзд культурно-освітніх референтів українських таборів британської зони відбувся 10. 11. 6. п. р. в Галендорфі. На конференції були присутні проф. Білешкий, проф. Яловий,

ву практику в одному з шпиталів. По скінченні курсу навчання та по перевірці відповідних іспитів, кожна курсантка дістане формальний диплом медичної сестри, складений в кількох мовах та буде мати юридичну силу в країні майбутнього поселення.

Треба подбати, щоб наші жінки не марнували даремно свого вільного часу, а скористувалися з доброї нагоди набутти важливий фак, який забезпечить їм сталий добробут в майбутньому.

Лікар В. ШЕВЧУК.

Переселенчі вісті

□ Бельгійська місця повідомляє: робітники, які бажали виїхати на працю в Бельгію, не повинні, як було раніш, брати з собою на медичну перевірку свою родину. Таке розпорядження дано тому, що не кожна родина ДП має гроші на квиток.

□ За останній час збільшилися приїзди українських скитальців на працю до Франції. Але, як повідомляє Український Допомоговий Комітет у Франції, скитальці іноді тяжкою ситять на іміграційних пунктах, бо їх ніхто не бере на працю і домагаються нарізати там до того, що їх виселяють назад в Німеччину. Це діється здебільшого через те, що скитальці не знають адреси Комітету в Франції: Entr'aide Ukrainienne, 13, rue Taine, Paris 120.

Комітет має згоду давати скитальцям всієї породи та інформації, навіть матеріальну допомогу, підкупувати працю і т. д. Радимо всім українцям, що їдуть до Франції, звертатися до нього, маючи на руках відповідні рекомендації від громадських організацій.

□ Вет самітій жінок, віком від 18 до 35 р., стануть перед ІРО-комісією та відбудуватимуть на чинах, чому вони не зголошувалися на виїзд в інші країни. Лише в районі Неймгену нараховує ІРО 1600 таких жінок.

□ Комітет українців Канади започаткував збірники анкет для скитальців у Німеччині й Австрії. На часових адресах збираються

д-р Біляк, п. Анна Храплива, президенти громадської квартири ІРО п. Раддер та інші.

□ Співачка Ганна Шерей користується заслуженим успіхом серед українців і чужинців. Вона з великим успіхом виступає і в таборах, і на концертах для військ та американців. Незавжди вона виступала з українськими піснями на радіостанції Франкфурт.

□ В українській гімназії в Новому Ульмі 1. липня відбулось урочисте закінчення навчального року. Директор гімназії д-р П. Тенішо розповів про наслідки урочистого року та було роздано одностайним найкращим учням нагороди (квітки).

□ Полк. Микола Чоботарів прочитав 19 червня в таборі Лексінфельд біля Зальцбургу реферат під заголовком — Сімонов Петрович. Довідавшись нам опісля, що так майстерно побудованого і з такою експресією виступаючого реферату зальцбурзька колонія ще не чула.

□ Мешканці табору 25 у Галендорфі на перший день Зелених свят 30. червня гідно відзначили пам'яті наших героїв. Усі життя своє віддали за нашу Батьківщину. Відбувся похід на північарі сапету, що лежить недалеко від табору. В сапеті взяли участь всі організації та більшість мешканців.

□ В Регенсбурзі відбувалося пам'ятник полігам, посвячений його відбулось 27. 6. п. р. в оселі Гангофершайдт. Пам'ятник кам'яний, в формі піраміди, з написом у трьох мовах. На вершині піраміди лежить всі українські мешканці оселі.

□ На цвинтарі в Гапау побудовано два пам'ятники на могилах українців, що загинули в часі другої світової війни. В неділю 20. червня відбулось посвячення пам'ятників православними властями Ватсеслава. Співав хор під керівництвом проф. Зайна.

□ Народа працівників франкфуртської філії ЦПУЕ відбулась 1. липня. Керманич фінансового відділу ЦПУЕ проф. І. Лакша зробив доповідь про грошову реформу і дасть працю ЦПУЕ. Він вважає, що за нових умов праці повинна йти інтенсивніше, більше людей потребуватимуть допомоги; треба донагодувати людей пристосовуватися до нових умов, поставити багато нових завдань. Проф. М. О. Вегулін підкреслює специфічні завдання Франкфуртської філії, що працює в столиці бізонії та висловив надію, що всі і за нових умов належним чином працюватимуть далі. Реферат віддав Інформації п. Семен Старів висловив думку більшість присутніх, сказавши, що працівники ЦПУЕ дивляться на свою працю в ЦПУЕ як на громадську роботу. Вони працювали уже три роки, часом у дуже тяжких умовах і, очевидно, зуміють пристосуватися і до нових умов.

□ Головна Управа Союзу Українських Ветеранів 14 червня 1948 року передала Головному Управі Союзу Українських Іммігрантів 40.000 марок грошей, зібраних для іммігрантів по Візітах СУВ терену Німеччини. (Головна Управа СУВ)

Розтова з читачами

Про каштани, мед і помії

Він гордо запалив „камель“ і зухвало відрубав:

— П'ягаєте, що я роблю? Граю...
— На скаринці чи саксафоні?
— В карті граю: в фербелі, „1000“ і „66“!

— Що ж це вам дає?
— О-о-о!.. Можу виграти сотку за хвилину. Можна й програти дві сотні за секунду.

Він мене запросив у темну, сирну пивницю. Точніше — легалізований картярський притон.

Серед густого диму хитаються різного віку голови. Кожна постать тремсе в руках жмут карт. І під час того, як дає якусь з них хвилину на стіл — нервово кусає губи.

Ось сидять лисуваті пан (хазяїн таборної ради). По його саркастично скиманій ситні видко, як б'ється пульс таборних буднів: за одно слово „де“ — згорблена постать піднімає 30 нових марок. А зловити раків 19-ти, що програв 40 марок, дитям кроком штов на сльозі повітря обдумати, як розлабуети гриби.

Знайдася будів і в таборі. Грошові реформи закрили всі заходи до баскетболу. „Патріоти“ з паскар-

ського світу вилізли поверх епохи. Розхорілися страсті політиканства і захоплення таборних посад, бо кожна найменша посада — реальні гроші. Як передумову до захоплення посад, пустили вхід модерну зброю кожного чесного працівника області з під до голови поїзми, скомпромітувати, знати з роботи і влаштувати того, хто три роки паскував.

А ось біля Мюнхену живе собі скромний ДП з польових степів, науковий працівник з галузі коксохімії, д-р Л., автор понад 30 друкованих праць, що вимі, ще перед війною, німецькі вчені зачитувалися в технічному журналі „Zentralblatt“.

Цей скромний вчений розробив спосіб виготовлення штучного меду й вина з цукру з кіських каштанів. На німецькій вченій з Берліну чи Мюнхену, а українське з Полтави своїм розумом зробив цінний продукт і виробляє його на невеличкій власній виробі. Виробник має понад 20 збірних пунктів. Кілька сот німців збирають сировину для українського підприємства. За поточний рік виробив здада німцями багато меду і

одержала в листах десятки подяк за місну продукцію.

Д-р Л. в листі до одного письменника пише: „Якщо ви маєте бажання, ми б могли організувати виїзд в якусь іншу країну та виробляти штучний мед і спирт; не б'є даю змогу нам зайнятися основною роботою: Вам літературною, мені дослідницькою. Я хотів би організувати не виробництво в Франції, Швейцарії, Бельгії чи Англії. Крім того, що багато наших людей було б затруненим, чимало можна було б влаштувати на роботу непрацевдатних при збірці каштанів...“

Вчений не прагне своїм винаходом нажити капіталу. Він особливо підкреслює: „На прибутки від виробництва ми зможемо допомогти таким, як Вивиченко, надрукувати деякі з його творів та дати змогу літераторам нормально працювати для нашого народу“.

Ми з свого боку можемо лише побажати:

— Щастя Боже Вам, п. докторе, щоб наслідки Вашої роботи були відомі не лише в Європі, а й за океаном. Ваша праця робить більшу українську пропаганду, як тисячі томів авторів політиканства.

А вам, картогра, радимо: грайте, щоб аж чуби поміжріли, тільки не хлюпайте поміжками.

Од. Тер

(ІРІ ІРО - Нел. - ч. 10, 164 ІРІУ)

НА ДНІПРІ

СПОРТ

Перемога українських футболістів

Повідомлюють з Ліндсгута: олімпійські змагання ДП з футболу Мадричина Україна закінчилися з вислідом 1:5 в користь України. Докладніше про це буде в наступному числі.

Олімпіада для народів ДП почалась

Репрезентативна Україна приймає участь у всіх конкурсах. Широка коза українців викликає насмішки ігор. На котрому місці в подальших конкурсах опиняться наші? Скільки точок в загальному добудуть наші репрезентанти? Олімпіада відбуватиметься в різних місцевостях для різних конкурсів. Першими наслідками ігор ми вловимо і спокійніше оцісимо дальших результатів. Наші репрезентанти свідомі відповідальності.

Боротьба буде важкою, зокрема в тих лавах, на які в нас звертано менше уваги: нервово оланування, хоробрість, джентельменство, поважне ставлення до кожного противника. При дружній боротьбі кожний спортсмен мусить пам'ятати про співпрацю і тоді швидко команда, як бойова одиниця, осміє мету.

Провід олімпіади повинен негайно прислати до укр. преси звіти про висліди. Преса своєчасно подаватиме їх до підоба читачам.

Ми писали, що у волейболі Україна здобула перше місце. Перша зустріч: лотиські й українські Суджован. Цемневський (полка). Перший сет кімчатськ перемогою українців, другий — лотиські, третій — українці: (15:12, 13:15, 15:11).

В матчу волейки — лотиські суджован мтр. Кранчівий (укр.). Перший сет виграла полка, другий лотиські і 3 — лотиські. Висліди: 6:15, 18:16, 5:8 для лотиські.

В третій грі стрінулися полка з українцями. Перший сет виграла українці з рахунок 17:15, другий — лотиські, третій — український. Таким чином Україна здобула перше місце у волейболі. В барвах України змагались: Гнатів, Бербицький, Ступницький, Обухівський, Барановський, Лембицький, Лемберський, Пашук І. З радістю, з прийнятими на олімпіадах переможцями, Україна виїхала на перше місце, здобувачи золоту медаль і грамоту. З нашого боку шире українське спасибі змагунам!

ШАХИ

Розв'язка конкурсної задачі ч. 5:

1. K e5-d3	Kp d5-e6
2. Bd1-b3+	Kp e6-d7
3. Kd3-e5 мат	
1.	Kp d5-e6
2. B d1-b3+	Kp e6-
3. D b8-f4,	e5 мат
1.	Kp d5-e6
2. B d1-f3+	Kp e6-d7
3. K d3-e5 мат	
1.	Kp d5-
2. D b8-e5,	
3. B d3-e2, K d3-b2 мат	

Конкурсная задача ч. 7:

- Розміщення фігур на шахівниці:
- Білі: Kp b8, D g7, B e5, B h1, a3, b5, f3, g3, h3, (9)
 - Чорні: Kp d4, D d3, B c2, e3, c4, d2, e7, f7 (8).
- Білі починають і в третьому ході дають мат!
- Решення надіслані розв'язки до дня 23. VII. 1948.

Новий світовий рекорд в симультанці Вілленський шах. майстер Гензінгер осягнув новий світовий рекорд, граючи симультанку на 213 шахівниці. Слід згадати, що дотепершній світовий рекорд — на 202 шахівниці здобув Найдорф з Аргентини. Симультанка Гензінгера тривала 12 год. і 28 хв., при чому, вииграв 187, ремісував 13 і програв 13 партій. Це становить 90,8% для майстра. Найдорф на 202 партій вииграв 182, ремісував 12 і програв 8 партій.

Як започає Страластр, гротмайстер Штальберг в Буенос Айрес заграє симультанку проти 400 шахістів. Симультанка тривала 36 годин і 5 хв. З загальної числа вииграв 364, 14 ремісував і 22 програв.

В Карлсбаді на турнірі в 1907 р. Волфф-Дурас зробили 168 ходів. Партія тривала 22,5 години і в кінці 4 пішки перемінені на дами. За надомну шахову партію уважають партію, грану за мистецтво Монхелу в 1934 р. між Дурасом-Яновським. Партія на мала 181 ходів і остаточно перервана, як ремі.

З останнього шах турніру за чемпіонат світу 21 рунда.

- Білі: Boraіnіk — чорні: Еддс.
1. d4, d5; 2. K f3, K f6; 3. e4, e6; 4. ed5; ed5; 5. K c3, e6; 6. D c2, g6; 7. B g5, B g7; 8. e3, B f5; 9. B d3, B d3; 10. D d3, 0-0; 11. 0-0-0, Kb d7; 12. K e5, D e5; 13. K d7, D d7; 14. b4, B e8 ремі.

На шах турнірі в "Cello" найкращу партію заграли Зальман-Рельска. Партія на була нагороджена. Перше місце здобув один з найстарших майстрів "A hues", здобувши 13 точок з можливих 17.

М. ЗЕ-К.

Розшуки

— Сина Кочергу Івана шукає Кочерга Дмитро. Хто знає про його долю, прошу повідомити на "Українські Вісті", 614-10

— Родичів Кендзерських і Кузаків та одностайних сестер Волків, пошта Бориса (Галичина). Писати: Peter Kendzierski, Rorketon, Manitoba, Canada. 653-1

Повідомлення

Відділ Інформації ЦВУ повідомляє, що в суботу 10. 7. 48 о год. 18, 15 за ніч, часом, по радіостанції Франкфурт передаватиметься концерт української музики й поезії. В концертній програмі учасники: молодий хор від мистецької керівництва директори Нестора Гордиленка, капела бандуристів ім. Шевченка від мистецької керівництва Григорія Князюка та солісти Ніна Скободіна й Михайла Олександровича. Від Інформації просять Таборачи Ради організувати аудіювання цього концерту через таборне радіо.

Відділ Інформації.

Кореспондент Капо, який привіз з України це фото для американського журналу, підкреслює в своїй нарисі, що довге і тепле українське літо сприяє кожному спортівцю, до якого, на його думку, мають великий пахли українці.

Лист до редакції

Вельмишановний П. Редактор! Не відмовте в прохання надрукувати у Вашій шановній газеті наступне:

Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС) мало б бути організацією, яка стимулювала б розвиток та ріст українського театру на чужині. На жаль, праця ОМУС'у обмежувалась до парадних річних з'їздів, егоцентричних звітів Об'єднання, видачі посвідок, значків та збірок членських внесків. Театр-Студія, яка цілий рік працювала над дальшим вишколом молодих акторів і над експериментальними шуканнями форм театру та репертуару для нього, не маючи допомоги установ і окремих меценатів, вирішила серйозно свій бюджет на майбутнє тим, що мала злати свій творчий звіт перед українською громадською на чужині, продемонструвати свій новий репертуар по таборах у Баварії. Початковий план подорожі Студії був доведений до відома Голови ОМУС'у особисто адміністратором Студії. Це, однак, не перешкодило Голові ОМУС'у з очолюваним ним Ансамблем Акторів зайняти ті табори майже у тому

ж часі, коли там мала бути Студія (Ульм, Діллінген, Регенсбург), що спричинило фактично зірвання подорожі Театру-Студії.

Кожний думаючи театральний господарник знає, що сьогоднішні спроможності наших таборів і їх мешканців не та, що була рік тому. Театральна організація зі складом в 30 чоловік і репертуаром — 7-8 п'єс мусить в кожному таборі пробути не менше тижня, а то й дватри, заласано від кількості мешканців і якості театального приміщення. Для табору прохарчування такого колективу сьогодні є дійсно складною проблемою та не менш важною справою є і глядач, який на третій рік еміграції ледве чи може щоденно відвідувати театр впродовж кількох тижнів.

Хто хто, а Голова ОМУС'у повинен би розуміти ці обставини і відповідно спланувати роботу театральних колективів, хочби тих, що є в сфері впливу ОМУС'у. На жаль, голова Б. Блавацький використав цю таборову ситуацію зовсім для інших цілей, а саме — ударити Театр-Студію... нащо не на мис-

тецькому полі, то бодай на економічному, використовуючи для цього свої "громадські впливи".

Голова ОМУС'у прекрасно знає, що Театр-Студія не комерційна установа, яка ліпить п'єси для того, щоб гешефт крутився. Студія від початку свого існування цітко визначила свої ідеологічно-мистецькі постулати, що ведуть тільки до одної мети: служба громаді. Театр-Студія поборовала тяжкі еміграційні умови виключно своєю гнучкістю та безкорисністю своїх членів. У всіх відношеннях Студія досі змушена йти проти течії. І коли ОМУС в особі його голови цього не бачить і не хоче розуміти, то мені, як корінникові Театр-Студії, не лишається нічого іншого, як тільки заявити про свій вихід із членів ОМУС'у і скласти з себе обов'язки заступника голови цієї організації.

Керівник Театр-Студії
Поси ПРЯК.

Обличчя в русі

(Закінчення з 3-ї стор.)

зати? „Ми потребуємо широкого серця, — сказав це француз, романист, — серця, що переможе буржуазний дух, який приніс із собою раціоналізм. Під широким, мужнім серцем і розумію ніщо інше, як універсальну мистецтвотворчу дисципліну розуму. З широкого серця виходить ідеалізм і дух жертвенності. Але розум має функцію перестерігати широке серце від блудних шляхів. Єдино розум може знайти правильний шлях“.

КАРЛ ЦУКМАЕР прибув з-за океану з війною. Він служив в американській армії, експатріювавши додому німецький письменник і теперішній фермер у Сполучених Штатах, що тимчасово перебуває в Швейцарії. Він був присутній на гетерогенному з'їзді молоді, його з'їзди „Чортів генерал“ і „Сотник з Кешеніку“ грають під цю пору в Мінхені, і тепер, коли він виходить на естраду виразу ж свідом за Мунке, він несе в собі цілий комплекс різноманітних завдань: і, може, сучасних почувань, і не відноситься до його рухливому асиметричному обличчю із збитим набоєм носом. Він хоче розповісти про свій широкі почуття громадянства всесвіту, про любов до людства і порозуміння між націями, але разом з тим він хоче застерегти цілешку молоді, що він — німецький письменник, що він завжди думав про Німеччину і в час її найважливішого духовного занепаду бачив її болями. І слухачі нагороджують його одвертими оплесками, тими салюти, що ними нагороджували перед ним Мунке, і це нагороджує перемога двох влад:

них людей різних мов, вір і переконань, коли в перерві обох їх очують з усіх боків, термосять, рають з рук до рук, розпитують і розповідають.

Ось — ВЕРКОР, інший француз, іншого складу і ще іншого світосприйняття. Це активіст, брутальний бронею з гострим носом і дещо згорбленою спиною, підпильник часів окупації, автор негальної повісті „Мовчанка моря“, в якій він не завагає заглянути в людські глибини душі ворога. Він читає своє довге звернення сповідь німецькою мовою, він каже: „Я говорю вам з нами гостро“. Веркор розповідає про свою колишню несправність і про свої сумніви супроти майбутнього німців. Говорить швидко й рубано, і потім оповідає про свою перемогу над паним почуттями, про свою віру в те, що людина спроможна будувати поруч з іншою людиною. „Отже, людина не душа, дух? Мабуть. Але як виявляється цей дух? Як він існує? Єдиним робом: борючись з природою. Так, немає жадного аспекту нашого існування, якщо людина не бореться проти природи. Навіщо перемога зветься мистецтво. Людина існує тільки в цій боротьбі. Поза цією боротьбою вона тільки шматок самої природи“. Він закликає на закоченні про свою віру в участь Німеччини в спільній боротьбі людства. „Я нічого більшого не маю вам сказати. Ви не маєте — Німеччина не має жадного іншого вибору, крім цього“.

ЖЮЛЯ РОМЕНА я побачив уперше не в залі Виставкового парку, а в залі Мюнхенського універ-

ситету, під час вчорашнього акту надання йому титулу почесного доктора філософського факультету. Він ішов, оточений людьми в мантіях, ішов проходом на естраду, де йому читано латинський текст промови і співано пісню з його річних країн. Він мавши, широкоплечий, широкоплечий, в чорному одязі, — це один з тих, чия сила внутрішнього тепла не співрозмірна з простором найбільшої залі з людьми, яку можна тільки собі уявити. Він говорив — тоді, до студентів, що наповнювали аудію і вітали його тупотінням ніг, а потім — до ще ширшої аудиторії, до міжнародного з'їзду: „Людство має могутній тулуб і велетенські плечі, але маленький мозок. Треба розвинути його центральну нервову систему“. Метр, „безсмертний“, член Академії Франсез і доктор гоноріс Кавза, змальовує історію людства як більш-менш рівномірну й рівнобіжну дію трьох начал, трьох кривих розвитку: людської природи, установ і техніки, і неспіврозмірний розвиток останньої з цих кривих, починаючи приблизно з середина XVIII сторіччя. „Наслідок маємо перед очима: німеччина сила історичних катастроф поможалася за декілька років. Спиритизм, викликаний останньою війною, були незрівняно більші, ніж за попередньої війни“. Як же запобігти цій жахливій силі техніки, що зірвалася з ланцюга і побігла самонас? „Викликати рантоне піднесення кривої будівництва установ, — каже Жюль Ромен, намагаючись переконати присутніх голосом і м'якими, майже сором'язливими рухами рук, — щоб установи були спроможні контролювати розвиток техніки й запобігти вибухам катастроф“. Метою всіх повинна стати світова організація, „установа ус-

танова“, організація, безумовно, політичного характеру, але, водночас — організація інтелекту, середовище духовного життя. „Долю людства повинна перебрати „рада мудреців“, що повинно мірою уособлюватиме новочасне оновлення духовних сил“. І найбільшу надію метр покладає — на університети, на осередки, де куються молоді мозки.

Так, молодим німцям не пропонували ані загальнообов'язкових норм поведінки, ані уніфікованого думання (ідеалізм? матеріалізм? католицизм? анімалізм?). Демонструючи своє найкраще, черпаючи з своєї історії найсвітліше, західно-демократичний світ пробує властивим йому шляхом чинно підійти до розв'язання хворобливих проблем, що стоять перед усім людським світом, і з цим своїм найкращим підходить до німців, щоб включити їх в коло кругової поруки.

Але тоді, як західний світ — уперше за всю свою історію — намагає розв'язати серця, широкого на весь світ серця, — в цей час ті, кому ніби сам Бог звелів носити таке серце в грудях спокійно — слов'яни, саме слов'яни українці — роблять крок у яскрав протилежному напрямі: геть від серця, визнає дехто з наших тут, на еміграції, докладаючи всіх зусиль, щоб звернути в ті вижделені колі, з яких західний світ, можливо, ще не до кінця вирвався, але в які вже ніколи більше повинно він не влізати. Але в такому разі — де ж ті стежки, на яких, нарешті, відбувається зустріч оцидентального й українського світів — в їхніх найкращих, найсвітліших уособленнях?